

Politieke participatie

Sofie Marien,
Centrum voor Politicologie (KULeuven)
sofie.marien@soc.kuleuven.be
www.partirep.eu

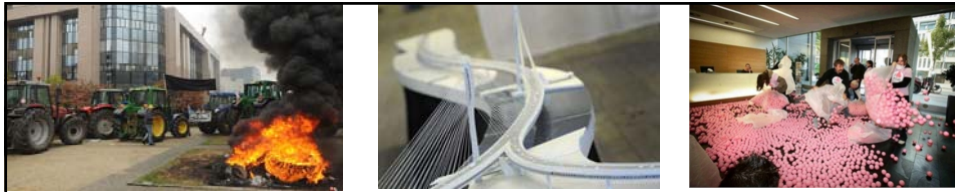
BELGIAN SCIENCE POLICY

Definitie politieke participatie

“Activity that has the intent or effect of influencing government action – either directly by affecting the making or implementation of public policy or indirectly by influencing the selection of people who make those policies.”

(Verba, Schlozman & Brady 1995, Voice and Equality, p. 38)

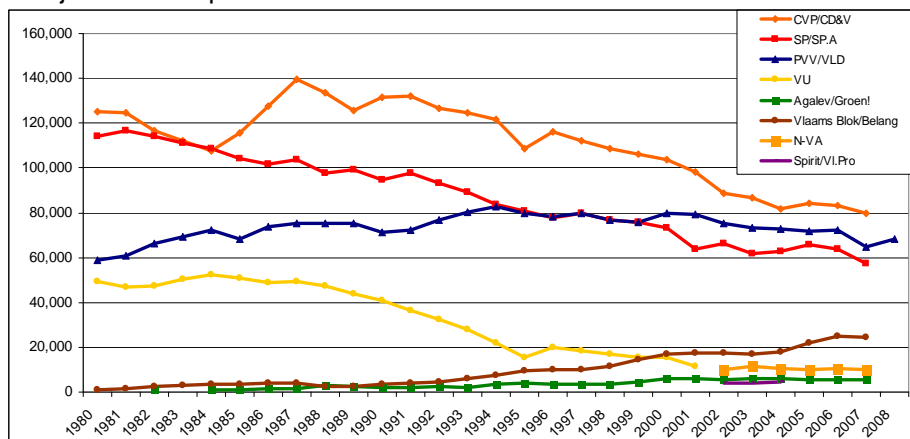
Participatie is waardevol:

1. Inherent waardevol: republikeins ideaal van participerende burger
2. Instrumenteel waardevol: middel om politieke invloed te verwerven

Evolutie in politieke participatie

Partijlidmaatschap in Vlaanderen

Bron: Res Publica (Vanpol; Verminck; Janssens et al.; Biondi; Noppe)

Evolutie in politieke participatie

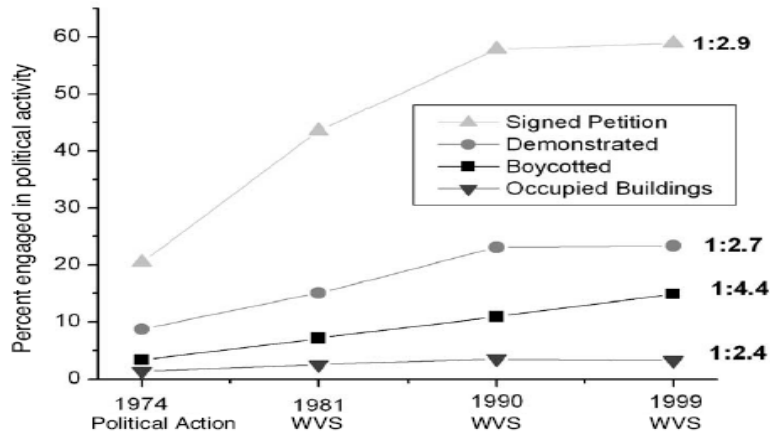

FIGURE 1. *The Rise of New Forms of Political Participation*

Bron: Stolle, Hooghe and Micheletti (2005)

Evolutie in politieke participatie

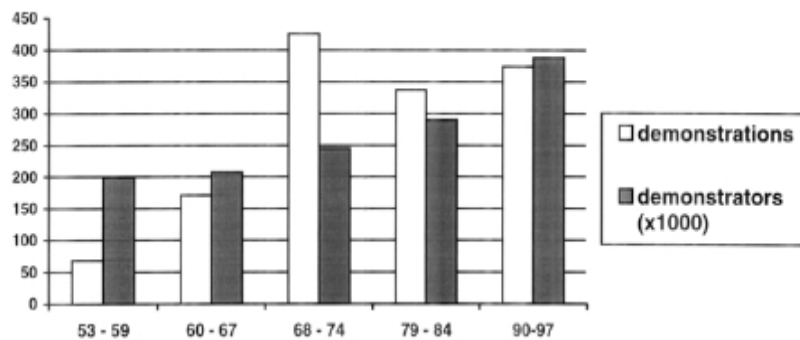

Figure 1. Average number of demonstrations and demonstrators ($\times 1000$) per year in Belgium: 1953–1974 (Smits 1984), 1979–1984 (Ulens 1994), 1990–1997 (Van Aelst & Walgrave 1999).

Bron: Van Aelst and Walgrave (2001)

Politieke participatie in België

Activiteit	%
Petitie tekenen	37.7
Boycott bepaalde producten	21.3
Contacteren politicus (brief)	8.1
Deelname betoging	7.9
Media aandacht	6.6
Contacteren politicus (email)	5.9
Lid politieke partij	5.7
Engagement in politieke partij	4.1
Illegale protestactiviteiten	2.2
Ten minste één activiteit	53.5
Goed doel steunen	67.0
Vrijwilligerswerk	22.8

Data: PartiRep 2009. Percentages van respondenten die aangeven dat ze gedurende het laatste jaar geparticipeerd hebben in deze activiteit

Waarom mensen niet participeren

- Kunnen niet (middelen en vaardigheden)
- Willen niet (interesse, machteloosheid,..)
- Worden niet gevraagd (mobilisatie)

Gelijke participatie is waardevol

- **Ideaal van inclusieve samenleving**

- Alle belangen worden in overweging genomen
- Participatie als strategische noodzaak
- Gelijke mogelijkheden om te participeren
- Vb.: Robert Dahl, Iris Marion Young; Sidney Verba

- **Ideaal vs. Realiteit**

Sterke relatie tussen politieke participatie en

- Inkomen, opleidingsniveau, geslacht, leeftijd, etniciteit, religie ("Voice and Equality" Verba, Schlozman & Brady 1995)

Ongelijkheid in participatie: bereidheid stemmen

	Opleidingsniveau				Totaal
	1	2	3	4	
Altijd	31.5	38.9	43.2	60.5	46.3
Meestal	5.4	8.8	11.0	15.3	11.2
Soms	12.9	15.2	17.7	12.7	15.0
Nooit	50.2	37.1	28.2	11.5	27.5
	100	100	100	100	100

Bron Belgisch verkiezingsonderzoek PartiRep 2009; Cijfers zijn kolompercentages.

1: Basis, 2: lager secundair onderwijs, 3: hoger secundair onderwijs, 4: Post-secundair onderwijs

Ongelijkheid in participatie

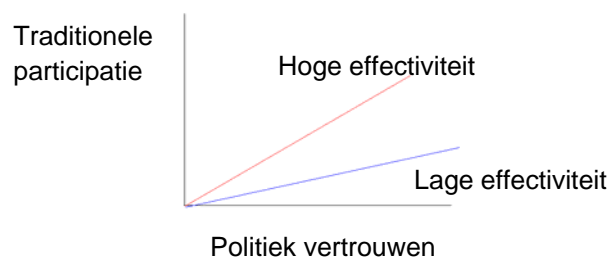

- Evolutie in participatie heeft een effect op politieke gelijkheid: vrouwen en jongeren engageren zich meer
- Ongelijkheid o.b.v. opleiding persistent. Diploma-democratie (Bovens 2006)
- Effectiviteit? Expressief vs. instrumenteel

Wantrouwen en participatie

- Relatie vertrouwen en participatie in verkiezingen en politieke partijen
- Relatie wantrouwen en protest participatie

Conclusies

- De manier waarop mensen zich engageren veranderd: geen aliënatie maar transformatie
- 'Nieuwere' vormen van participatie geven vrouwen en jongeren een stem
- Maar belang opleidingsniveau neemt toe. hoogopgeleiden niet enkel een betere toegang tot de arbeidsmarkt maar ook in andere samenlevingsdomeinen een veel sterkere positie
- Hoe effectief zijn 'nieuwere' vormen? Risico ontgoocheling.